

Inhoud

- 1 Verstregelde vingers 17
- 2 Opdwarrelend stof 37
- 3 Wacht op me, lief 59
- 4 Naamlozen 77
- 5 Bestofte gordijnen 95

Wat voorafging

Het begon in het land van uitersten, daar waar verdriet heerste en men geluk vond op elke hoek van de straat. Een volle gouden vlecht sierde haar rug. Ze had amandelvormige, amandelkleurige ogen die zo groot waren dat ze de hele wereld in één blik kon zien. Haar huid was als een bleek zandstrand waar de maan 's nachts in schitterde. Ze was gegroeid en daar kon haar vader niet mee leven. Hij wist dat haar schoonheid haar ooit te gronde zou richten. Hij had haar langer 'mijn maneschijn' genoemd dan ze geleefd had, want hoe meer zonen hij kreeg, des te meer hij verlangde naar een dochter om te vertellen over rivieren die er niet waren, maar wel buiten hun

oevers traden en waarin mensen een verdrinkingsdood stierven. Zijn kleine meisje werd ooit, blauw en nat, geboren uit een lijk en ademde voor het eerst de lucht in die haar moeder als laatste had uitgeademd. Een moment dat ze zich onmogelijk kan herinneren, maar dat toch haar geheugen in bezit neemt. Hoe haar moeder kermde, in een strijd met haar lichaam de pijngrens overschreed, met als allerlaatste vijanden haar baarmoeder en haar bloedeigen dochter. Haar moeder krijste om hulp, maar geen enkele God hoorde haar op klaarlichte dag. Met haar vuisten sloeg ze op de harde vloer onder zich om de pijn uit haar lichaam te laten ontsnappen terwijl ze brak en niet meer om te smelten was.

Nu was ze niet langer meer zijn kleine meisje, maar nog even graag wilde hij haar in zijn handen houden en zo in slaap sussen.

Elke keer dat de zon uit het luchtruim viel en een halve maan in de met witte wolken bestofte lucht hing, zat zij in kleermakerszit voor haar vader. Hij praatte als een ruisende waterval over de kleine dingen in het leven die achteraf zo groot zouden lijken. De stem van

WAT VOORAFGING

haar vader die lang daarna nog door haar hoofd zou dolen.

Maar dat was later. Nu woonde zij in het land met grenzen van jasmijn en cactus, waartussen zich hete winters en barre zomers voltrokken, in groene wouden en op dorre, kale vlaktes. Het land geklemd tussen een zee vol van onderzees leven en een woestijn waaruit al het water gezogen was en waar enkel oases leven brachten. Hun huis was omringd door zeven bergen, als de heuvels van Rome, en tussen de glooiing van de allerhoogste twee bergen, waarvan de toppen altijd besneeuwd waren, stroomde een kleine beek tot achter hun huis.

Op een ochtend, terwijl de wereld nog sliep, waste ze de nacht van haar gezicht, wreef haar haren in met lavendelblaadjes en sprenkelde rozenwater in haar hals. Ze wilde net terug naar binnen gaan toen ze in de verte een rode stofwolk zag. Ze kon niet lezen, niet schrijven, maar ze wist dat het het lot was dat op haar afstormde: een paard, bereden door een rijke man. Ze stond op, haar gezicht nog druppelend van de koele beek, plukjes haar voor haar fronsende, spre-

kende wenkbrauwen. Haar rug rechtte zich, nog nooit had zij zich zo groot gevoeld. Vlak vóór haar hield het paard halt, erop zat een man met een zwarte snor die zijn bovenlip grotendeels bedekte, hij had ogen die op een vreemde manier scherp waren, al was zijn neus scherper. Als een havik. Haar ziel keerde zich binnenstebuiten. Furieus draaide ze zich om, liep weg als een ongekroonde koningin, trots, en zwaaide de deur met een klap achter zich dicht. Een van de tegeltjes, appelblauw met witte motieven, lang geleden zorgvuldig gekozen om de jaren te overleven, viel door de kracht van haar woede op de grond en spatte uiteen in duizend scherven.

Toen haar vader 's avonds naar de tegel vroeg, vertelde ze over haar beek die zo vredig stroomde tussen zeven bergen in het land dat beroerd werd door verstilde muziek, versteende beelden en verstomde literatuur, bevolkt door ronde, maar slanke, lelieblanke vrouwen en grote zeer kleine, nachtzwarte mannen, geregeerd door de allersterksten, die in het geheim met hun gezondheid sukkelden. Die beek werd nu vertrapt door de hoefijzers van een rijk paard.

WAT VOORAFGING

Het was een stille avond. Hoewel zij niet het pad bewandelde dat haar vader voor ogen had, bleef hij oeverloos van haar houden. Ze weigerde het lot dat achter haar rug om voor haar uitgestippeld was. Haar vader wilde dat ze zou wonen op uitgestrekte landerijen met hoge huizen waar ze iedere ochtend op raszuivere paarden zou rijden en zou ontbijten met zacht brood en heerlijk geurende thee, gehuld in jurken van groene zijde en gouddraden met aan elke vinger ringen van parelmoer als een gekroonde koningin. Ze bewandelde haar eigen ondergrondse, bovenhemelse paden. Ze maakte een nachtelijke tocht langs de zeven bergen, tot bij het huisje van de vroedvrouw, waar de schoorsteen rookte en een geur van warme, zachte pannenkoeken de atmosfeer vulde. Dit was het land waar moeders stierven terwijl ze leven gaven, waar vaders van hongers omkwamen terwijl zij voedden, waar meisjes van veertien zichzelf verkochten voor niets en een beetje, waar jongens van zeven hun dagen werkten en hun nachten sliepen, hun dromen speelden, waar een hoop golfplaten een thuis was voor velen en weinigen hun munten begroeven. Ze klopte drie keer

op de houten deur en wachtte op de vrouw die te laat arriveerde toen zijzelf in de schoot van haar moeder draaide en keerde om het levenslicht te zien. De deur piepte en een lichtbundel onthulde haar gezicht. Haar huid zo bleek als een zandstrand, haar amandelvormige, amandekleurige ogen. Ze prevelde: 'Alstublieft vroedvrouw, leer me leven geven.'

Vanaf toen werd ze omgeven door leven en hing de geur van dood en verderf om haar heen. Ze rook het in haar kleren, hoe goed ze zich ook waste, hoe vaak ze ook lavendelblaadjes in haar haren wreef en haar hals met rozenwater besprenkelde. Bij iedere geboorte van een kind dat in haar handen krijste, nat, blauw en vol verlangen te overleven, zag zij hoe de dood zou naderen. Soms als een stil teken, als een laatste fluistering, als een hevige liefdesverklaring, vaak als een verafschuwde siddering: zij die stierven terwijl hun kinderen om de erfenis ruzieden, zij die kermden van pijn en doodsangst, zij die smeekten om vergeving voor het geval dat de dood meer was dan niets. Zij die achterover vielen in het bloed van hun medesoldaten, zij die zelfmoord pleegden omdat ze niet vonden wat ze

WAT VOORAFGING

roekeloos zochten. Met haar amandelvormige, amandelleurige ogen die zo groot waren dat je er nauwelijks naast kon kijken zag zij de geboorte en dood van de kinderen.

Nooit had ze gehoopt haar moeder, een bloem waarop de ochtenddauw glinsterde, te wekken uit haar winterslaap. Nooit had ze beloofd dat ze haar zou komen halen, dat ze alvast aan Hades zou vragen om de poort van de onderwereld te openen, want ze zou voor het eerst haar dochter zien, ze zouden samen bidden voor elkaar en iets gaan eten om het hongergevoel, de tekortkoming, te verdrijven. Ze zouden de jasmijnbloemen en witte rozen op haar graf bevloeien, plukken en in elkaars haar schuiven, hun ontmoeting vieren. Nooit, want wat weg is, is niet meer hier.

I Verstrengelde vingers

Ons land struikelde uit een oorlog en strompelde een andere in. Mijn mensen hadden lang in hutjes geleefd en met speren gejaagd, terwijl er in Babylon een toren tot in de hemel rees. Toch schrokken wij er niet voor terug om koningen te onthoofden. Wij werden afgebeeld met hooivorken en spandoeken. We rebelleerden, revolteerden. De geschiedenis draaide en keerde door godsdienstoorlogen waarin we beelden tegen de grond sloegen, door taaltwisten omdat wij vloekten zoals wij vloeken wilden. We veroverden gebieden van onze bondgenoten en andersom. Wij kenden geen grenzen. Geen stad was ons te ver. Elke horizon was een begin en de aarde

onze vriend. Zo bouwden wij boten en onderwierpen we de mensheid. Wij veegden grenzen weg en tekenden nieuwe. Wij waren heersers van hemelen en aarde. Iedereen boog voor ons.

Tot we terug naar huis keerden en de wereld verdeelden in fronten. De jongens naar het Oosten. Hun broers naar het Westen. Daartussen hun verteerde geliefden, brieven schrijvend en de tijd dodend tot er een brief kwam, geschreven door jongens, trillend van waanzin. Een halve eeuw lang.

Wij tekenden verdragen en hervormden die, schudden elkaar de hand maar schopten elkaar onder tafel, wij streden zij aan zij om de volgende dag elkaars grenzen te verraden. We konden er niets aan doen. De God van wie wij afstamden, verraadde zijn vrouw door een bloedmooie prinses te ontvoeren en te bezwangeren. Voor vrijheid, vaderland en democratie vochten wij tot aan het einde.

Mijn moeder baarde tijdens de oorlog een zwakzinnig kind en met de angst dat haar man niet terug